

Aluehallintovirasto

HE 245/2020

Hallintovaliokunnan kuuleminen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
tartuntataudeista vastaava aluehallintoylilääkäri Laura Nikunen
14.1.2021

Etelä-Suomen aluehallintovirasto viittaa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston hallintovaliokunnalle 8.1.2021 antamaan lausuntoon HE 245/2021:stä, jota on käytetty myös tämän esityksen pohjana. Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto tuo tässä esityksessä esiin muutamia lausuntoon nähden uusia seikkoja.

58 d ja g § Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

- Säännöksen mukaan päätöksen tekemisen yhtenä edellytyksenä olisi, että sairaanhoitopiirin alueella 14 **viimeisimmän** päivän aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on oltava vähintään 25 (50).
- 58 §:n nojalla tehtyjen päätösten pohjana on yleisesti käytetty THL:n viikoittain laatimaa seurantaraporttia, jota on täydennetty alueellisten koronakoordinaatiokokousten ajantasaisemmalla tiedolla ilmaantuvuudesta. Päätöstä **välittömästi** edeltävien 14 vuorokauden ilmaantuvuustiedon saaminen on haastavaa eikä muuta merkittävästi kahden viikon ajalle takautuvaa lukua.
- Aluehallintovirasto esittää harkittavaksi, että lakiehdotuksesta poistettaisiin sana ”viimeisimmän” ja että asiaa selvennettäisiin ehdotetun lain perusteluissa.

58 d ja g § Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

- 58 d ja 58 g §:issä säädetään, ettei säännöksen mukaista päätöstä sovelleta ammattuurheiluun. HE:ssä viitataan palloilulajien osalta kahteen kansallisesti ylimpään sarjaan, Olympiakomitean urheilijasopimukseen, A-maajoukkue-toimintaan sekä yksilöurheiluun, jolla tarkoitetaan kansainväliseen menestykseen tähtäävään tavoitteelliseen toimintaan, josta urheilija hankkii elantonsa.
- Aluehallintovirasto toteaa, että säännöksen toteuttaminen käytännössä jää jossain määrin tulkinnanvaraiseksi esimerkiksi siltä osin voisiko sen perusteella järjestää urheilukilpailuja, joihin osallistuu ammattuurheilijoiden lisäksi myös muita urheilijoita.

58 g § Tilojen väliaikainen sulkeminen asiakkailta ja osallistujilta covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

- 4 momentin kohdassa 4) mainitaan huvi- ja teemapuistot. Käsitteenä ”teemapuisto” on jossain määrin epäselvä.
- 4 momentin mukaan päätös velvoittaisi toimijoita sulkemaan kohdassa 6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.
- Kauppakeskuksen sinänsä sekä niiden yleisten tilojen määrittelemisen ja näin olleen määräyksen valvominen olisi vaikeaa. Tällä hetkellä pääkaupunkiseudun kuntien antama suositus kauppakeskuksille sulkea yleiset tilansa on johtanut kauppakeskusten yleisten tilojen sulkemiseen ilman määräystäkin.
- Aluehallintovirasto esittää harkittavaksi, että kohtaa 4) selvennettäisiin lain esityksen perusteluissa ja että 6) jätettäisiin kokonaan pois säädöksistä.

58 c-g §:ien harkinnanvaraisuuden vaikutus aluehallintoviraston tehtävien suorittamiseen

- Aluehallintovirasto toteaa, että säännösten, joiden nojalla tehdään perusoikeuksia rajoittavia päätöksiä, on erityisen tärkeää olla yksiselitteisiä eikä niiden perusteissa pidä olla suurta harkinnanvaraa. Tartuntatautilain nojalla tehtävistä päätöksistä on valitusoikeus hallinto-oikeuteen, joka voi asettaa päätöksen toimeenpanokieltoon jos sen perusteet eivät ole selkeät. Tämä olisi nopeita toimia vaativan epidemian hoidossa vakava ongelma.
- Esitetyt määräaikaiset muutokset koskevat ainoastaan ja määräaikaisesti covid-19-epidemiaa, mikä mahdollistanee säädösten pohjalta tehtävien päätösten etukäteisen vaikutusarvioinnin paremmin kuin pysyvien, monenlaisiin uhkiin varautuvia lakimuutoksia laadittaessa. Mikäli valitukset ja viivytykset päätösten toimeenpanossa ovat odotettavia ja näin ollen epidemian hallintaa uhkaavia, tulisi ennemmin kallistua valtioneuvoston valmiuslain perusteella tekemiin rajoitustoimiin, joihin ei ole valitusoikeutta.

58 h § *Suunnitelma toimenpiteistä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi*

- Aluehallintovirasto esittää harkittavaksi, tulisiko säädöksessä mainittu suunnitelma olla henkilötietoja lukuun ottamatta nähtävillä myös toimijan tiloissa tai nettisivuilla. Avoimuuden lisääminen viranomaisen pyynnöstä esitettävän asiakirjan lisäksi voisi parantaa myös reaktiivisen valvonnan edellytyksiä.
- Tämä käytäntö olisi yhteneväinen ravintoloita koskevan TTL 58 a §:n kanssa, jonka mukaan ”*Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä liikkeessä asiakkaiden nähtävillä.*”

”Yleisötilaisuus”- ja ”yleinen kokous” -termit tartuntatautilain 58 §:ssä

- Oikeusministeriö totesi keväällä 2020 antamassaan muistiossa, että tartuntatautilaissa käytettyjä ”yleisötilaisuus”- ja ”yleinen kokous” -termejä arvioidaan tartuntatautilain tarkoituksen mukaisista lähtökohdista.
- Eduskunnan oikeusasiamies on viimeaikaisessa ratkaisussaan (<https://www.oikeusasiamies.fi/r/fi/ratkaisut/-/eoar/2678/2020>) todennut, että termit ovat samansisältöisiä kokoontumislaissa ja tartuntatautilaissa. EOA kiinnitti ratkaisussaan huomioita käsitteiden epäselvyyteen.
- Näin ollen jatkossa tartuntatautilain 58 §:ää ei voida välttämättä soveltaa yhtä laajalti kuin aiemmin. Tartuntatautilain muutosesitys on tehty siltä pohjalta, ettei 58 §:ää muuteta.
- Aluehallintovirasto toteaa, että tilanne on epäselvä ja tässä mielessä perusoikeuksien näkökulmasta ongelmallinen. Perusoikeuksia rajoittavien päätösten säädöspohjan tulisi olla yksiselitteinen.

59 a § *Valvonta*

- Pykälän mukaan aluehallintovirasto valvoisi toimialueellaan 9 a §:n nojalla tehdyn päätöksen noudattamista. Kyseisen pykälän mukaisen päätöksen voisi tehdä myös Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Tartuntatautilain 12 §:n mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) valvoo tartuntatautien torjuntatyön lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta erityisesti silloin, kun kysymyksessä ovat: 1) periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat; 2) usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata koskevat asiat; 3) asiat, jotka liittyvät olennaisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävään muuhun sosiaalihuoltoon tai terveydenhuoltoon taikka terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevaan valvonta-asiaan; 4) asiat, joita aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään.
- Aluehallintovirasto esittää harkittavaksi, tulisiko valtakunnallisella tasolla soveltuvien osien 9 a §:n nojalla tehtävään valvontaan osallistua myös Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira).

Ehdotetun lakimuutoksen vaikutus aluehallintoviraston tehtäviin

- Hallituksen esityksessä lausuntopalautteesta todetaan: ”Viranomaistehtävien resursointiin kiinnitettiin monissa lausunnoissa huomiota. Ehdotetusta sääntelystä viranomaisille aiheutuvat **lisämäärärahatarpeet on tarkoitus arvioida vuoden 2021 lisätalousarvioiden valmistelun yhteydessä**”.
- Aluehallintovirasto toteaa, että määrärahoista päättäminen vasta lisätalousarviossa on aluehallintoviraston toiminnan kannalta liian myöhään, koska lakimuutosten toteuttamiseksi tarvittavat rekrytoinnit on tehtävä heti. Määrärahat tulisi arvioida jo lainsäädännön voimaan tullessa.